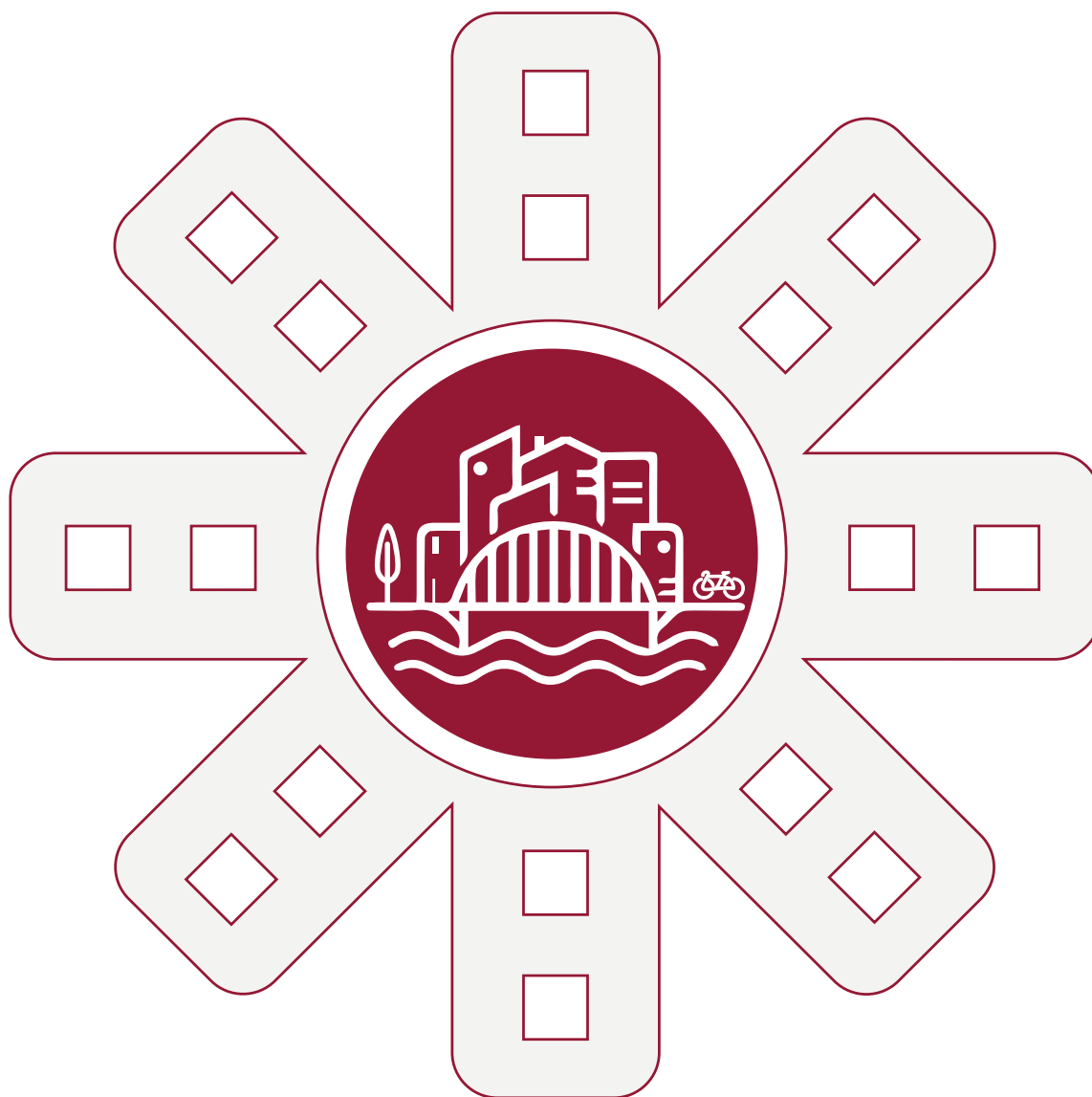

MANUAL per a la Campanya Ciutats pel Comerç Just

Traduït per LaCoordi:

Índex

1**Història de la Campanya de Ciutats pel Comerç Just**

pàg. 03

Què és un Municipi pel Comerç Just?**Quins beneficis aporta a la teva comunitat participar en la campanya?****3****I si ja tinc la categoria de localitat candidata al títol de Municipi pel Comerç Just? Recomanacions i insígnies**

pàg. 08

2**Vols ser un Municipi pel Comerç Just? Passos a seguir**

pàg. 06

4**Ja soc un Municipi pel Comerç Just. Com continuo ara?**

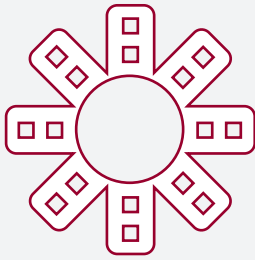
pàg. 09

6**Formulari digital, eina de càlcul d'estàndards i contacte**

pàg. 16

5**Criteris de compliment de la Campanya de Ciutats pel Comerç Just**

pàg. 11

Història de la Campanya de Ciutats pel Comerç Just

A l'abril de 2000, un grup de persones voluntàries de diferents organitzacions de comerç just de la municipalitat de Garstang (Regne Unit) es van mobilitzar per facilitar l'accés als productes de comerç just a molts punts de la localitat. En poc temps van aconseguir que estiguessin disponibles en col·legis, empreses, botigues, cafeteries i diversos restaurants. Gràcies al suport popular, l'Ajuntament va aprovar una declaració de suport a l'ús de productes de comerç just; això va propiciar que la localitat s'autoproclamés primer Municipi pel Comerç Just del món. De seguida altres municipis del país van recollir el testimoni i van començar a desenvolupar experiències similars. El 2002 la iniciativa ja havia travessat fronteres i es va començar a impulsar en municipis d'Irlanda, Bèlgica i Països Baixos.

Davant l'èxit, el 2006 organitzacions de comerç just de diferents països començaren a coordinar-se entre si per donar més projecció a la campanya i facilitar l'intercanvi d'experiències entre municipis d'arreu del món. Es creà la iniciativa internacional de Ciutats pel Comerç Just que el 2007 va rebre el suport de diferents organismes de la Unió Europea com ara el Parlament, la Comissió i el Comitè de Regions europees, entre d'altres.

La campanya tracta de sensibilitzar i conscienciar la ciutadania sobre la necessitat de practi-

car hàbits de consum responsable per mitjà de la compra de productes de comerç just a fi de contribuir a un desenvolupament sostenible, principalment en països empobrits del Sud. Per a això es coordinen accions amb els agents locals (empreses, entitats de sector públic, associacions, comunitat educativa, etc.) per facilitar l'accés als productes de comerç just. A fi de reconèixer l'esforç realitzat, tots els municipis que assoleixen els cinc criteris objectius i quantificables establerts, relacionats amb la comunicació, l'accessibilitat al comerç just i el suport institucional, reben el títol de Municipi pel Comerç Just.

Actualment, ja hi ha més de 2.000 localitats arreu del món considerades Ciutats pel Comerç Just, per exemple: Kumamoto (Japó), Greenwich (Connecticut, EUA), Herne (Alemanya), Delft (Països Baixos), Kontich i Bilzen (Bèlgica), Madrid (Espanya), Rutherglen i Cambuslang (Escòcia, Regne Unit), i Witney (Anglaterra, Regne Unit).

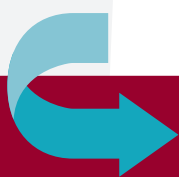
A l'Estat espanyol, el programa està coordinat per l'organització de comerç just **IDEAS**. Més de 40 localitats estan involucrades en el desenvolupament de la campanya i municipis com Còrdova, Bilbao, Getxo, Lleó, Madrid o Sagunt ja han rebut el títol de Municipi pel Comerç Just.

El 2020, es va fer un procés participatiu per revisar els criteris i introduir millores en la campanya estatal. Amb aquest procés es pretenia, d'una banda, promoure la integració de nous municipis i localitats de l'entorn rural, i de l'altra, recuperar la categoria de localitat candidata al títol, així com la revisió homogènia del compliment de criteris

Què és un Municipi pel Comerç Just?

Un Municipi pel Comerç Just és aquell que acosta el comerç just i la realitat dels petits grups de productors i productores a la ciutadania per mitjà de les seves botigues, restaurants, cafeteries i centres educatius, i que fa activitats de formació, sensibilització i conscienciació social. **Per obtenir el títol de Municipi pel Comerç Just cal complir uns estàndards reconeguts internacionalment.**

CRITERIS PER OBTENIR L'ESTATUS DE MUNICIPI PEL COMERÇ JUST

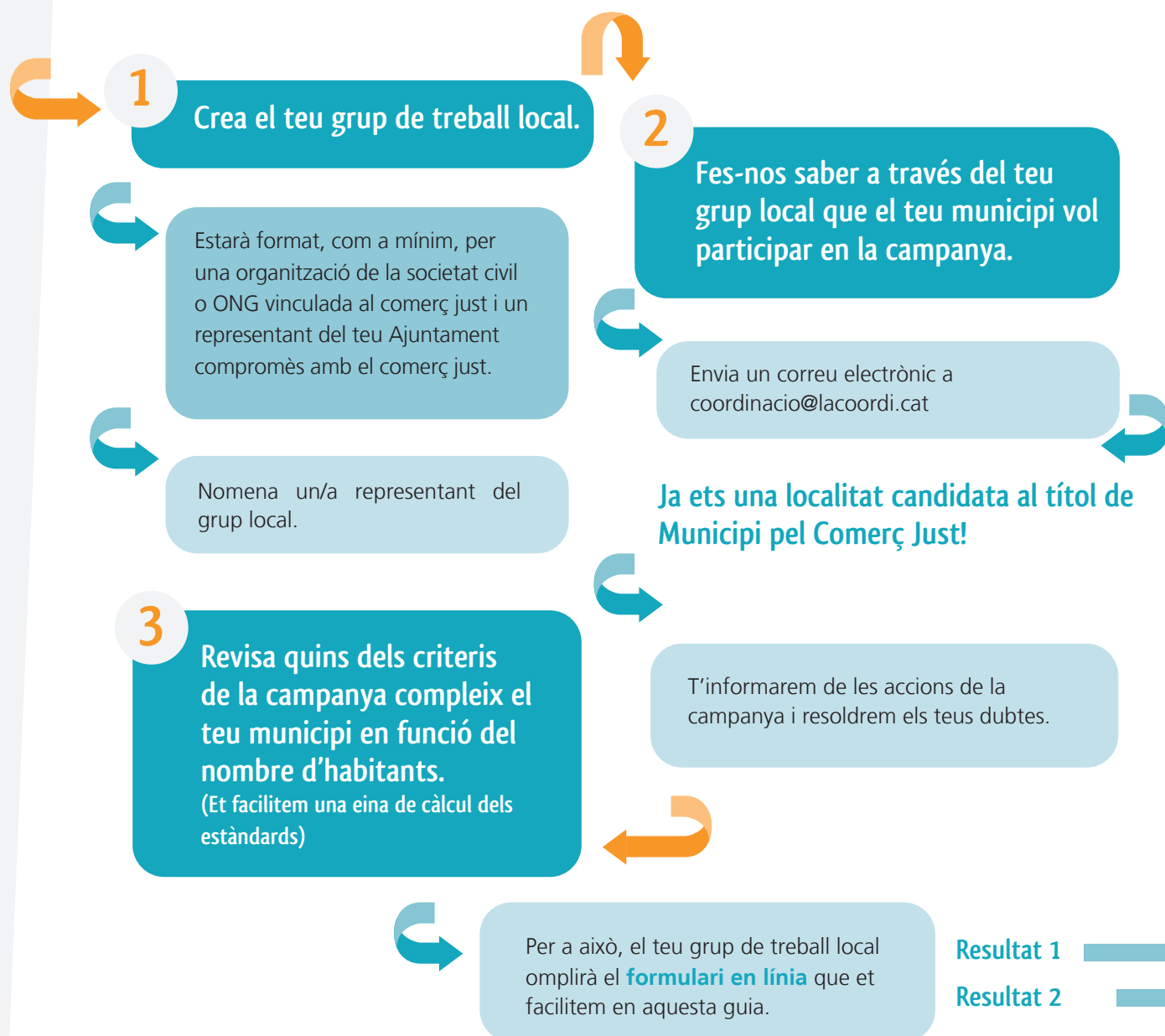
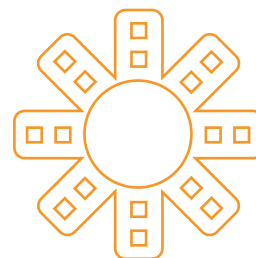
- 1.- Compromís institucional i iniciatives de compra pública ètica.
- 2.- Oferta i accessibilitat dels productes de comerç just.
- 3.- Compromís del sector empresarial, les organitzacions de la societat civil i la comunitat educativa.
- 4.- Accions de comunicació i sensibilització adreçades a la ciutadania.
- 5.- Compromís i coordinació del grup de treball local.

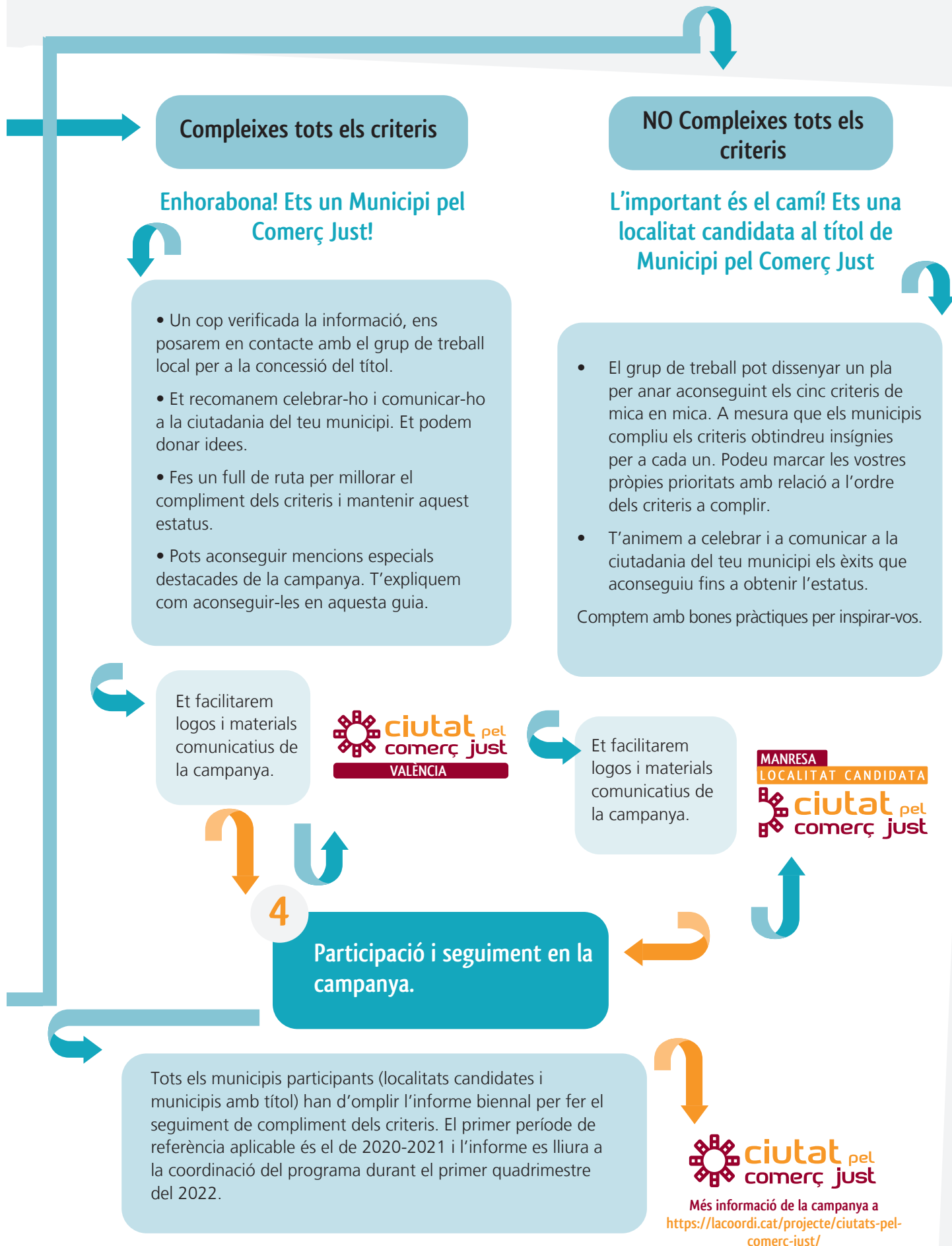
Quins beneficis aporta a la teva comunitat participar en la Campanya de Ciutats pel Comerç Just?

- 1 Formar part d'una xarxa global i obtenir reconeixement internacional a favor d'un desenvolupament més just i sostenible, mitjançant actuacions promogudes per actors locals.
- 2 Compartir bones pràctiques, coneixements i contactes per al foment d'un comerç més just i sostenible. ([Per saber-ne més, clica aquí](#))
- 3 Contribuir a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible ([per saber-ne més, clica aquí](#)). El comerç just és un enfocament basat en els tres pilars del desenvolupament sostenible. A més dels seus impactes econòmics i socials positius, inclou en les seves especificacions estrictes requisits ambientals, de manera que contribueix a la lluita contra el canvi climàtic, complementant i donant suport al sector ecològic i de producció local.
- 4 Enfortir una xarxa de suport internacional a les comunitats de petits productors i productores, artesanes i artesans i famílies camperoles.
- 5 Promoure un compromís a llarg termini amb la contractació pública ètica i sostenible, la sensibilització a la ciutadania en un consum responsable i la contribució a aplicar solucions als actuals reptes socials i mediambientals, així com als desafiaments del comerç just.

Vols ser un Municipi pel Comerç Just?

Passos a seguir:

I si ja tinc la categoria de localitat candidata al títol de Municipi pel Comerç Just? **Recomanacions**

- 1 Fes reunions periòdiques amb el teu grup de treball local.
- 2 Rep les notícies de la campanya.
- 3 Revisa les prioritats del teu municipi per complir els criteris i anar obtenint cada insígnia. Al web de la campanya s'actualitzaran els criteris que cada municipi va complint i les insígnies que obtenen.
  - No t'oblidis de celebrar els vostres èxits i comunicar-los a la ciutadania.
  - Compta amb nosaltres per donar suport als teus èxits i inspira't en les bones pràctiques d'altres municipis.

Compra
pública
ètica

Punts
de venda

Compromís
social i
empresarial

Comunicació i
sensibilització

Grup de
treball

4

Envia l'informe de seguiment que et facilitem al final d'aquesta guia per corroborar l'estat de compliment dels criteris.

Recorda que tots els municipis participants (localitats candidates i municipis amb títol) han d'omplir l'informe biennal per fer el seguiment de compliment dels criteris. El primer període de referència aplicable és el de 2020-2021 i l'informe es lliura a la coordinació del programa durant el primer quadrimestre del 2022.

Ja soc un Municipi pel Comerç Just. Ara com continuo?

- 1 Segueix fent reunions periòdiques amb el teu grup de treball local.
- 2 Comparteix les teves bones pràctiques amb altres municipis de la campanya. Envia'ns informació de les teves accions i les publicarem a les nostres xarxes.
- 3 Pots seguir treballant a favor de la campanya. Aconsegueix mencions especials per a cada un dels criteris per les actuacions destacades a favor del comerç just. Fes el seguiment de la campanya biennal enviant l'informe de compliment dels criteris que et facilitem al final d'aquesta guia.

Compra pública ètica

La podran aconseguir els municipis amb estatut de MCj que:

- aprovin instruccions i/o estratègies municipals per a impulsar i implementar la compra pública ètica en nous sectors (tèxtil, noves tecnologies, finances ètiques, etc.), i/o
- superin en un 100% el mínim dels estàndards establerts per a aquest criteri.

Punts de venda

La podran aconseguir els municipis amb estatut de MCj que:

- geolocalitzin els establiments (especialment botigues de barri, petits hotels, establiments d'economia social i solidària...), on poder comprar/consumir productes de comerç just, acompanyat d'una estratègia de difusió, i/o
- superin en un 100% el mínim dels estàndards establerts per a aquest criteri

Compromís empresarial

La podran aconseguir els municipis amb estatut de MCj que:

- hagin aconseguit incrementar la compra i consum de productes de comerç just en aquests sectors a través de campanyes per incidir en el seu consum i/o
- superin en un 100% el mínim dels estàndards establerts per a aquest criteri.

Comunicació i sensibilització

La podran aconseguir els municipis amb estatut de MCj que:

- organitzin accions de comunicació i sensibilització d'alt impacte i que arribin a nous públics o que impliquin nous agents socials, amb un format innovador (incloent-hi temàtiques com ara l'agroecologia, la sobirania alimentària, el canvi climàtic, les finances ètiques, etc.), i/o
- superin en un 100% el mínim dels estàndards establerts per a aquest criteri.

Grup de treball

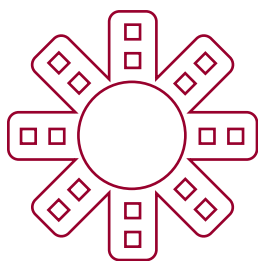
La podran aconseguir els municipis amb estatut de MCj que intercooperin amb altres organitzacions amb objectius afins a:

- el grup de treball local de la campanya, incloent-hi altres organitzacions (centres educatius, empreses del quart sector, altres organitzacions socials, etc.), i/o
- l'organització conjunta d'activitats (moviments socials d'agroecologia, sobirania alimentària, canvi climàtic, finances ètiques, etc.), incloent-hi també la promoció de productes ecològics locals / km 0.

4

Recorda que tots els municipis participants (localitats candidates i municipis amb títol) han d'emplenar l'informe biennal de seguiment per seguir el compliment dels criteris. El primer període de referència aplicable és el de 2020-2021 i l'informe es lliura a la coordinació del programa durant el primer quadrimestre del 2022.

Criteris de compliment de la Campanya de Ciutats pel Comerç Just¹

Criteri 1: compromís institucional i iniciatives de compra pública ètica

El primer criteri tracta de garantir el compromís institucional de les autoritats locals de posicionar-se políticament i promoure el comerç just. Així, als municipis que optin a l'estatus de Municipi pel Comerç Just, se'ls sol·licitarà, en primer lloc, que presentin una resolució o declaració institucional, aprovada en el ple de l'Ajuntament de la localitat, favorable al desenvolupament d'actuacions que generin més sensibilització i coneixement de la ciutadania sobre la realitat de la població pagesa i artesana dels països empobrits i que afavoreixi l'accessibilitat i el consum de productes de comerç just als establiments de la localitat.

Et mostrem l'exemple de Declaració Institucional de la ciutat de Sagunt:

Al febrer de 2010 el ple de l'Ajuntament de Sagunt es va posicionar en favor del comerç just mitjançant una moció aprovada per unanimitat, ara és el moment de renovar el compromís pel comerç just per tal que el nostre municipi sigui declarat 'Municipi pel Comerç Just' en el marc de la iniciativa de 'Municipi Europeu pel Comerç Just' promoguda per la Fair Trade Advocacy Office (FTAO) a Europa, IDEA S a Espanya i l'ONGD de comerç just La-tenda de tot el Món al nostre municipi".

Trobaràs [la declaració completa aquí](#).

Els municipis participants a la campanya han de fer un mínim de compres i contractes, com a compromís específic de les autoritats locals i altres entitats del sector públic, com a mínim, amb algun criteri de comerç just (més informació a www.comrapublicaetica.org). Tot seguit es detallen els criteris de compra pública ètica que cal assolir per obtenir o mantenir el títol de Municipi pel Comerç Just, establerts partint de la població de cada localitat, per al període de referència.

1. En la revisió del compliment dels nous criteris de la campanya de MCJ, es tindran en compte i analitzaran cas per cas les situacions excepcionals en el seu assoliment a fi d'actualitzar l'estatus o obtenir el títol de MCJ, així com per als casos de municipis de l'àmbit rural, municipis amb alta dispersió geogràfica i municipis amb alta densitat de població que participin en la campanya.

Criteri 1. Estàndards per complir	Pob. ≤10.000 habitants	Pob. >10.000 y ≤50.000	Pob. >50.000 y ≤200.000	Pob. >200.000
Contractes o concessions que hagin requerit la publicació d'un plec de licitació que, com a mínim, considerin un criteri de comerç just.	0	1 per cada 50.000	Com a mínim 1 per cada 100.000	Com a mínim 2 i 1 per cada 200.000
Compres o contractes directes (sense necessitat de publicar el plec de licitació) que, com a mínim, hagin incorporat un producte o servei de comerç just.	1	Com a mínim 1 i 1 per cada 25.000	Com a mínim 2 i 1 per cada 25.000	Com a mínim 4 i 1 per cada 50.000

Inspira't

Et recomanem consultar la [Instrucció 2/2016 aprovada per l'Ajuntament de Madrid](#) sobre incorporació de clàusules de comerç just en contractacions, concessions i autoritzacions. Consulta un exemple de [licitació de l'Ajuntament de Madrid aquí](#) del Plec de clàusules administratives particulars que han de regir en el contracte de serveis d' "Organització i desenvolupament dels campanyaments d'estiu 2021 organitzats pel districte de Fuencarral-El Pardo" de la ciutat de Madrid.

També pots consultar [l'acord de la Junta de Govern local](#), de 10 de febrer de 2016, sobre les instruccions per a la inclusió de clàusules socials i mediambientals per a la contractació de l'Ajuntament de Còrdova. Consulta un plec d'exemple sobre els contractes de [serveis consistents en l'Explotació dels Serveis de Cafeteria-Menjador de la Universitat de Còrdova, aquí](#).

Alguns exemples referits a compres o contractes directes són: la contractació per part d'un ajuntament de les activitats per a celebrar el Dia Mundial del Comerç Just; la contractació de l'organització i el suport logístic d'esdeveniments i trobades relacionades amb la Campanya de Ciutats pel Comerç Just; la compra directa per part d'un ajuntament de dolços i caramels de comerç just per a celebrar la Cavalcada de Reis a les festes nadalenes.

Compra pública ètica

Fa referència als contractes públics que introdueixen criteris ètics relatius al compliment de convencions internacionals i estàndards sobre condicions laborals dignes, salaris mínims, drets de les treballadores, lluita contra el treball infantil, donant preferència en les seves compres a aquells proveïdors i productes que aposten per criteris o estàndards més exigents, com són els estàndards de comerç just.

Criteri 2: accessibilitat a productes de comerç just

El comerç just és possible gràcies al suport de les persones consumidores. Per això, és essencial que aquestes disposin de suficients punts d'accés a productes de comerç just perquè, com a mínim, tinguin l'opció de consumir-los. A aquells municipis que vulguin obtenir o mantenir el títol de Municipi pel Comerç Just se'ls exigirà un mínim de punts d'accés a productes de comerç just mitjançant establiments de venda i d'hostaleria en el període de referència. Els requisits mínims que hauran de complir s'indiquen a la taula següent.

Criteri 2. Estàndards per complir.	Pob. ≤10.000 habitants	Pob. >10.000 i ≤50.000	Pob. >50.000 i ≤200.000	Pob. >200.000
Establiments de venda (petit i mitjà comerç, supermercats i/o hipermercats) que ofereixin productes de comerç just.	Com a mínim 1 i 1 per cada 5.000	Com a mínim 2 i 1 per cada 10.000	Com a mínim 5 i 1 per cada 12.500	Com a mínim 16 i 1 per cada 15.000
Establiments i serveis d'hostaleria (cafeteries, bars, restaurants, hotels i/o màquines expenedores) que ofereixin algun producte de comerç just.	1	Com a mínim 1 i 1 per cada 20.000	Com a mínim 2 i 1 per cada 22.500	Com a mínim 8 i 1 per cada 25.000

Inspira't

Et recomanem visitar el mapa de distribució de productes de comerç just del municipi de Lleó, en el qual s'han destacat les botigues de comerç local, comerç just i economia solidària. [Mira aquí.](#)

Criteri 3: compromís del sector empresarial, organitzacions de la societat civil i la comunitat educativa

Els agents empresarials i les organitzacions de la societat civil juguen un paper essencial en l'economia. Qualsevol canvi en la seva gestió que millori la seva responsabilitat social pot generar un impacte positiu sobre la societat i el medi ambient que contribueixi a un desenvolupament sostenible. Per això, un Municipi pel Comerç Just ha de tenir una ciutadania compromesa amb les problemàtiques socials i ambientals globals que estigui motivada a engegar actuacions de suport al comerç just, tant comprant productes de comerç just com fent activitats de sensibilització o informació.

Així per sol·licitar o mantenir l'estatus s'ha d'aconseguir el compromís de les empreses, les organitzacions de la societat civil i la comunitat educativa de la localitat, en el període de referència, tal com es recull a la taula següent.

Criteri 3. Estàndards per complir	Pob. ≤10.000 habitants	Pob. >10.000 i ≤50.000	Pob. >50.000 i ≤200.000	Pob. >200.000
Empreses i organitzacions de la societat civil compromeses amb el comerç just que, com a mínim, organitzin una compra de productes de comerç just o activitat de sensibilització de consum responsable i/o comerç just.	2	Com a mínim 2 i 1 per cada 12.500	Com a mínim 4 i 1 per cada 20.000	Com a mínim 10 i 1 per cada 37.500
Centres educatius compromesos amb el comerç just que facin, com a mínim, una compra de productes de comerç just o activitat de sensibilització/difusió de consum responsable i/o comerç just.	1	Com a mínim 1 i 1 per cada 25.000	Com a mínim 2 i 1 per cada 40.000	Com a mínim 6 i 1 per cada 75.000

Mira aquí. Les accions de sensibilització dutes a terme per l'organització Fairtrade Ibérica. Et recomanem consultar el programa de la Setmana del Comerç Just, organitzada per la Universitat de Valladolid, centre educatiu compromès amb el comerç just en aquest municipi. **Mira aquí.**

Criteri 4: accions de comunicació i sensibilització adreçades a la ciutadania en general

La mobilització social permet accelerar els canvis en el nostre model de relacions econòmiques i socials afavorint un món més just, solidari i sostenible. Les accions adreçades a informar la ciutadania sobre la realitat global permeten generar consciència crítica que produeix canvis en les decisions individuals i col·lectives i facilita avenços en les polítiques públiques, la gestió empresarial o els hàbits quotidians. Per això, un Municipi pel Comerç Just ha de mantenir un calendari anual d'actuacions que permeti la ciutadania acostar-se al comerç just i afavoreixi els hàbits de consum responsable.

Per acreditar-ho, cal organitzar en el període de referència un mínim d'accions de comunicació i sensibilització com, per exemple, celebrar el Dia Mundial del Comerç Just que es commemora cada any el segon dissabte de maig. A la taula següent es detallen els requisits que s'han d'assolir per obtenir o mantenir l'estatus de Municipi pel Comerç Just en el període de referència.

Criteri 4. Estàndards per complir	Pob. ≤10.000 habitants	Pob. >10.000 i ≤50.000	Pob. >50.000 i ≤200.000	Pob. >200.000
Realització d'accions de comunicació i difusió sobre consum responsable i comerç just adreçades a la ciutadania general. (Notícies aparegudes a la premsa, manteniment de canals de comunicació social, etc.)	2	Com a mínim 2 i 1 per cada 7.500	Com a mínim 6 i 1 per cada 12.500	Com a mínim 16 i 1 per cada 25.000
Organització d'activitats de sensibilització sobre consum responsable i comerç just adreçades a la ciutadania general (Dia Mundial del Comerç Just, campanyes de contribució del comerç just al compliment dels ODS, etc.).	1	Com a mínim 1 per cada 15.000	Com a mínim 3 i 1 per cada 25.000	Com a mínim 8 i 1 per cada 50.000

Et recomanem veure la campanya "[Somos Comercio Justo](#)", organitzada pel grup de treball local de la ciutat de Saragossa.

També pots consultar les activitats realitzades per commemorar el [Dia Mundial del Comerç Just del grup de treball local de Burgos](#).

Criteri 5: creació i coordinació d'un grup promotor o de treball local

La coordinació entre els diferents agents locals permet generar més sinergies i, per tant, augmentar l'impacte de les accions desenvolupades; això s'aconsegueix fent convergir els interessos comuns i els recursos disponibles. Així, un Municipi pel Comerç Just ha de disposar d'un grup promotor o de treball que faciliti un espai d'intercanvi i coordinació participat per associacions, empreses, entitats de sector públic, centres educatius i persones a títol individual que impulsin i supervisin la marxa de totes les accions dutes a terme a la localitat.

Com ja s'ha explicat en aquesta guia, el grup de treball l'han de formar, com a mínim, una organització social o ONG compromesa amb el comerç just i l'Ajuntament del municipi.

Per participar en la campanya es demana una llista dels membres del grup local (actualitzat als informes de seguiment) i es recomana crear eines de difusió conjuntes i guardar les actes de les reunions per coordinar les accions fetes a la campanya.

Inspira't

Un exemple de grup de treball és el del municipi d'Alcorisa (Terol), localitat rural que destaca per la diversitat de membres integrants del grup local que organitzen conjuntament accions en favor del comerç just. Pots veure l'exemple en aquesta notícia, en la qual s'esmenten els actors que formen el grup de treball i activitats efectuades en el Dia Mundial del Comerç Just.

Eina de càlcul automàtic dels estàndards:

Posem a disposició de tots els grups de treball locals de municipis que optin al títol, de les localitats candidates a aquest i dels municipis que ja el tinguin, l'eina per al càlcul automàtic de compliment dels criteris o la seva revisió partint de la població del municipi, que pot ser útil per a emplenar aquest informe. [Pots descarregar-te'l aquí.](#)

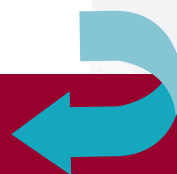

Accedeix al formulari digital:

Es tracta d'un manual que aporta informació i t'ajuda a emplenar el formulari que cal lliurar per a continuar i comprovar el compliment de criteris de la Campanya de Ciutats pel Comerç Just i que hem habilitat d'una manera digital.

L'enllaç és aquí.

Si tens cap dubte, posa't en contacte amb nosaltres a:
coordinacio@lacoordi.cat

Formulari per al reconeixement de mencions especials

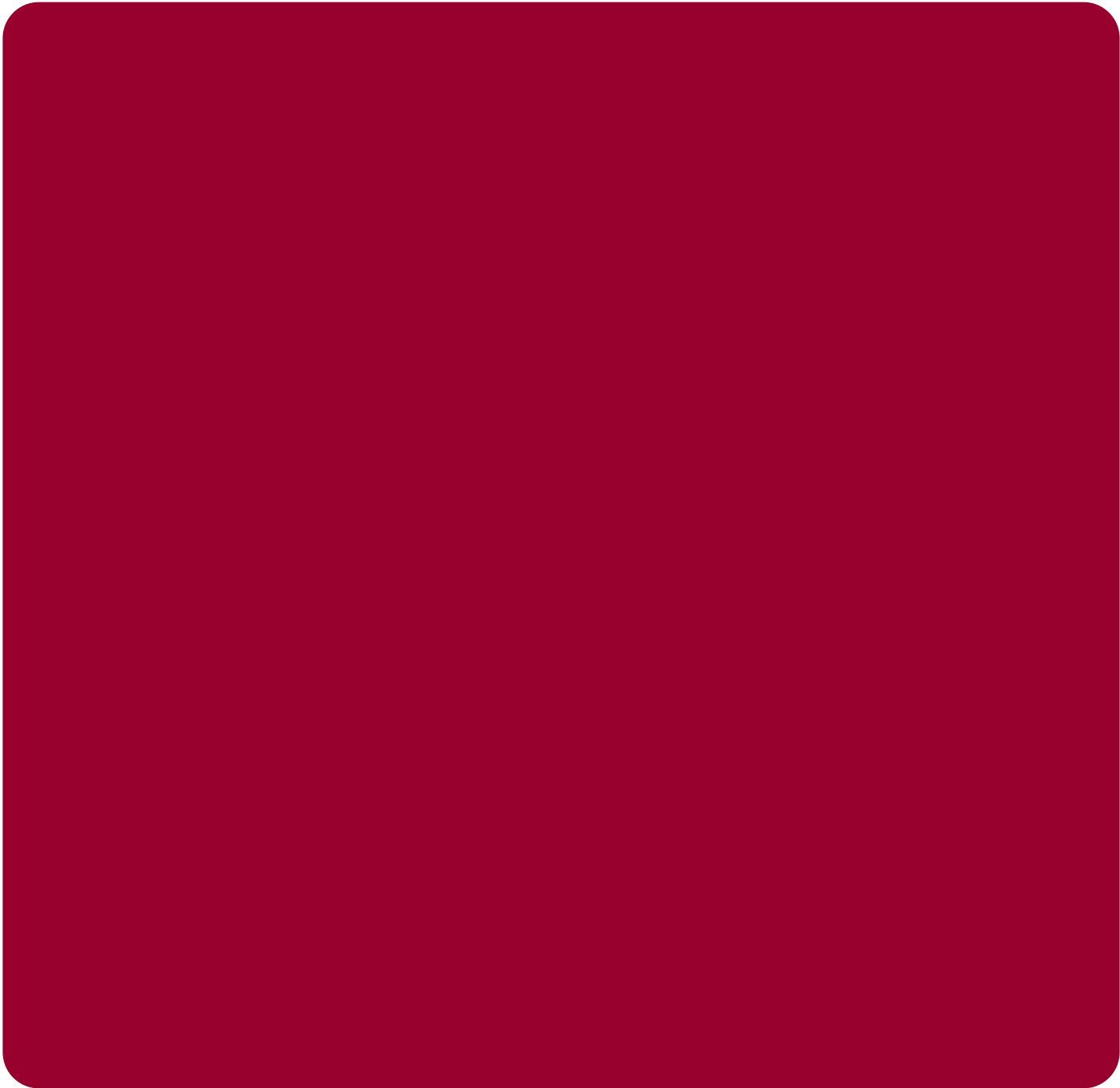
Si ets un municipi amb títol de Municipi pel Comerç Just que compleix tots els estàndards i vols seguir treballant a favor de la campanya, pots obtenir mencions especials per a cada un dels criteris per les actuacions destacades a la teva localitat a favor del comerç just i el consum responsable.

Aquest manual aporta la informació necessària per a optar al reconeixement d'alguna menció o mencions especials, que pots sol·licitar mitjançant el formulari digital que hem habilitat amb aquesta finalitat, i que és opcional i està obert de manera permanent.

L'enllaç és aquí.

Si tens cap dubte, posa't en contacte amb nosaltres a:
coordinacio@lacoordi.cat

Amb el suport de:

**Diputació
Barcelona**

**Generalitat
de Catalunya**

**Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament**

ideas
COMERCIO JUSTO

Amb el suport de:

cooperación
española